

Dosarul nr. 2ra-916/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. S. Dimitriu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Secrieru, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

16 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Doroftei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei și menținută hotărârea din 1 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 21 mai 2020, Vasile Doroftei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 28 august 2017, s-a adresat în instanța de judecată împotriva Primăriei com. Sculeni și Consiliului com. Sculeni prin care a solicitat anularea actului administrativ.

Astfel, prin hotărârea din 1 aprilie 2019 a Judecătoriei Ungheni, a fost respinsă cererea de chemare în judecată, așadar, în fond, judecata a durat 1 an și 8 luni.

Prin decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat și menținută hotărârea primei instanțe, iar la 11 ianuarie 2020, a fost formulat recurs, care nu a fost soluționat de către instanța ierarhic superioară.

A menționat că, prin prisma legislației naționale și europene, termenul rezonabil de judecare a cauzei a fost încălcat.

În acest sens a evidențiat că cererea de chemare în judecată înaintată împotriva Primăriei com. Sculeni privind obligarea anulării actului administrativ cade sub incidența normei prevăzute la art. 192 alin. (2) CPC.

Reieșind din prevederile art. 22 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare la data depunerii acțiunii), rezultă că procesul judiciar în procedura contenciosului administrativ, urmează să se desfășoare cu celeritate.

A considerat că la caz, ședințele de judecată au fost numite cu depășirea termenului legal, mai cu seamă la examinarea apelului în Curtea de Apel Chișinău.

Or, contrar art. 192 alin. (1) CPC coroborat cu art. 376 alin. (1) CPC, se aplică și în instanța de apel.

Astfel, depășirea termenului rezonabil este oglindit în procesele-verbale ale ședințelor de judecată, care sunt consecvente, logice, clare, veridice, care coroborează și se confirmă cu toate materialele cauzei civile și din care rezultă că cauza în contencios administrativ a fost examinată estimativ 3 ani (36 luni).

A învederat că miza (interesul) pentru sine se manifesta prin faptul că fiind agricultor a pierdut posibilitatea de a planta și culege roadele de pe terenurile agricole litigioase.

Reieșind din materialele cauzei și analizând respectarea criteriului justului echilibru între interesele implicate, instanțele nu au acordat prioritate principiului buneii administrării a justiției în raport cu celeritatea procedurii în contencios administrativ, în pofida faptului că la cazul litigiului exigențele unei bune administrării ai justiției erau susceptibile a fi atinse și fără prelungirea excesivă a termenelor examinării dosarului nominalizat.

Obiectul litigiului în care a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil este anularea actului administrativ, prin urmare, termenul de examinare a procesului pentru dânsul este de o importanță vitală, iar prin tergiversarea cauzei respective i-a fost lezat dreptul la proprietate (de a cultiva terenul agricol și de a obține recolta), garantat prin art. 43 din Constituția Republicii Moldova.

Referitor la mărimea prejudiciului moral suportat, a considerat reclamantul că dauna poate fi evaluată în mărime de 50 000 de lei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), Codului administrativ, art. 6 din CEDO, art. 5, 7, 26, 27, 38, 85, 166-167 CPC.

A solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Doroftei împotriva Primăriei com. Sculeni și Consiliului com. Sculeni privind anularea actului administrativ, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 1 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei și menținută hotărârea primei instanțe.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat că reclamantul/apelant Vasile Doroftei nu a obiectat și nu s-a opus în cadrul examinării cererii sale de către judecător, amânărilor și întreruperilor ședinței de judecată, ba din contra reprezentantul acestuia a depus nenumărate cereri de amânare a ședințelor invocând imposibilitatea prezentării din motivul antrenării în alte cauze, astfel nefiind prezent la 6 ședințe de judecată din cele 12 care au avut loc, la fel ca și părțile adverse care nu s-au prezentat în cadrul ședințelor de judecată numite, instanța fiind nevoită să amâne procesul și să porceadă la citarea repetată a acestora, pentru a asigura dreptul lor la participarea nemijlocită la proces și a le garanta dreptul la un proces echitabil.

Totodată, din motivul neprezenței părților la ședința de judecată în instanța de fond, acțiunea formulată de reclamantul Vasile Doroftei a fost scoasă de pe rol, iar examinarea recursului înaintat de reprezentantul reclamantului a necesitat examinare în instanța de recurs, fapt ce a generat la o perioadă mai îndelungată a examinării cauzei în general.

Respectiv, examinând cererea reclamantului Vasile Doroftei din data de 5 octombrie 2017 până la 19 august 2020, data când a fost declarat inadmisibil recursul declarat de reprezentantul lui Vasile Doroftei, avocatul Roman Doroftei, nu depășește limita rezonabilității, atât prima instanță, cât și instanțele ierarhic superioare acționând în conformitate cu prevederile legale.

La 19 aprilie 2021, Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei a declarat recurs împotriva deciziei din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, deoarece a fost emisă prematur, concluziile instanței sunt contradictorii, fiind aplicate greșit normele de drept procedural.

A menționat că ședința instanței de apel a avut loc în lipsa avocatului Roman Doroftei, care a depus cerere de amânare a ședinței, în legătură cu implicarea în cauza penală aflată pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani.

Astfel, instanța de apel a examinat cauza în lipsa reprezentantului apelantului, cu toate că acesta a expediat o cerere de amânare în care a indicat motivele imposibilității prezentării.

Instanța de apel a neglijat normele de drept procedural și anume nu i-a garantat dreptul la apărare, pentru a prezenta poziția în instanța de apel, precum și de a participa la dezbaterile judiciare, de a înainta obiecții și a da explicații.

Concluzia instanței de apel de a examina cauza în lipsa reprezentantului lui, este în contradicție cu art. 26 CPC.

Deci, instanța de apel nu a creat posibilități egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției fiecărei părți în prezenta cauză civilă, asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât a favorizat intimatul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

A considerat recurentul că a fost lipsit de posibilitatea egală de a-și apăra poziția sa, astfel de către instanță fiind neglijat unul din principiile esențiale ale procesului civil - principiul contradictorialității și egalității părților în drepturi procedurale.

Instanța de apel nu a analizat, în mod efectiv, argumentele invocate de el, nu a procedat la o înlăturare, motivată și argumentată, în mod explicit, a susținerilor din acțiunea formulată și nici nu a prezentat, în concret, motivele de fapt și de drept care au format convingerea sa.

Or, prin omisiunea instanței de apel de a analiza și cerceta, în mod efectiv, prin considerentele hotărârii apelate, motivele de fond invocate de apelant prin acțiunea în contencios - motive ce necesitau un răspuns specific și explicit, au fost nesocotite dispozițiile art. 239-241 CPC, fiind încălcat astfel dreptul lui la un proces echitabil.

La 11 mai 2021, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Vasile Doroftei, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 198), fiind recepționată la 19 mai 2021, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 199).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Ministerul Justiției al Republicii Moldova să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată la 30 martie 2021 la adresa electronică a reprezentantului recurentului, avocatului Roman Doroftei, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 177).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 19 aprilie 2021 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța

judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, inclusiv nici susținerea recurentului în sensul că ședința instanței de apel a avut loc în lipsa reprezentantului său, avocatului Roman Doroftei, care a depus cerere de amânare a ședinței, în legătură cu implicarea în cauza penală aflată pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani.

Or, în conformitate cu art. 206 alin. (5) CPC, neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amâna *o singură dată* judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

Raportând la caz prevederile legale menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că la 20 ianuarie 2021, prin intermediul poștei electronice, avocatul Roman Doroftei a depus deja o cerere de amânare a ședinței instanței de apel numită pentru data de 21 ianuarie 2021 ora 12:30, din considerentul că este antrenat într-o cauză penală aflată pe rolul Judecătoriei Comrat, preconizată anterior, demersul dat fiind admis, iar cauza amânată pentru data de 28 ianuarie 2021, ora 10:00, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 21 ianuarie 2021 (f. d. 162-163, 165).

Astfel fiind, se constată că cererea de amânare a ședinței instanței de apel numită pentru data de 28 ianuarie 2021, ora 10:00, depusă de avocatul Roman Doroftei la 25 ianuarie 2021, din motiv că este antrenat într-o cauză penală aflată pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, preconizată anterior, respinsă de instanța de apel, este o a doua cerere de amânare depusă de reprezentantul lui Vasile Doroftei, avocatul Roman Doroftei (f. d. 167).

Distinct de cele menționate, se va indica că alte argumente invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul

normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vasile Doroftei, reprezentat de avocatul Roman Doroftei.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic